

Iz skrivnostne džungle

LOV NA ORHIDEJE

Zakaj so te prelepe cvetlice tako redke in tako drage

Orhideja je cvetlica, ki raste v ogromnih divjih predelih džungle v tropskih krajih in se odlikuje po izrednih, nenavadnih oblikah in po razkošnih, izpreminjajočih se barvah. Nobena cvetlica na svetu se ne more primerjati z orhidejo. To je edina cvetlica, ki jo dobimo prav v vseh, še tako nenavadnih barvnih odtenkih in razen tega tako svojevrstnih oblik, da človek težko verjame, da spadajo vse te cvetke v eno in isto cvetlično družino.

Ta čudovita cvetlica raste na visokih in pogosto nepristopnih drevesih v pragozdu. Kakor živali in druge rastline, se tudi orhideja lahko prilagodi barvi in obliki svoje okolice. Včasih ima orhideja isto sočno zeleno barvo lian, ob katerih raste, spet drugič pa pepelnato sivo in na videz neznatno barvo drevesnega debla, ki ob njem poganja. Zato je orhideja zelo težko nabirati. In da se prevečanka ne bolje skriva, ne menja samo barve, temveč se tudi po obliki prilagodi svoji okolici.

V tropskih pragozdovih rastejo orhideje, podobne divjim golobom, metuljem, ogromnim netopirjem in še vsem mogočim manjšim in večjim pragozdnim živalim.

Ker je trganje orhidej zelo nevarno, so nabiranje orhidej nabiraleci sami krstili v lov na orhideje.

Lov na orhideje je med najnevarnejšimi poklici na svetu. Lovci mora iti v notranjino pragozda, zakaj samo tamkaj, sredi divjine, kamor še nikoli ni stopila človeška noga, se ta kraljevska cvetlica razbaha v vse lepote in razkošnosti. Tisti, ki so že kdaj lovili orhideje, trdijo, da je ta lov nevarnejši od lova na divje zveri in od odprav na Severni ali Južni tečaj. Marsikdo se bo nasmehnil in zmaljal z glavo, češ, takšna orhideja vendar ni tako nevarna zadeva, saj ne more ne ugrizniti ne drugače raniti nabiraleca. Vendar ni tako. Le poslušajmo, kaj se je pripetilo nekemu lovcu na orhideje.

Bil je že vajen tega poklica in je bil v svojem življenju utrgal že marsikatero dragoceno orhidejo, ki je pozneje v Evropi ali Ameriki navduševala milijonarje in krasila njihove salone. Posebno je bil ponosen na orhidejo, ki je bila čudovito podobna majhni, toda zelo nevarni živopisni tropski kači, ki navadno živi po drevesih pragozda, ovijajoč se veje. Za to orhidejo je dobil največ, zakaj bila je tako čudovite barve in tako svojevrstne oblike, da človeško oko česa takšnega še ni videlo.

Ko je nekoč spet odšel na lov, je prav na takšen drevesu kakor nekaj zagledal orhidejo, podobno kači. Bila je kakor kača zvitja v svitek, pravi cvet je pa štrlel pokonci kakor kačja glava. Lovca je le s težavo splezal na visoko in košato drevo, toda srce mu je igralo od veselja, ko je iztegnil roko po dragoceni cvetlici. Tedaj je pa svitek šinil pokonci in cvet je siknil proti lovcu. Komaj je še utegnil, da se je rešil na spodnje veje, od ondod jo je pa hitro popihal od nevarnega drevesa in še nevarnejše cvetlice, ki je bila tako nenadno oživila.

Nerodno je to, da raste orhideje samo v najbolj divjih predelih pragozda in da vedo za njihova skrivališča samo izkušeni nabiraleci. Lov na orhideje je tudi zelo utrudljiv, zakaj lovec si mora krčiti pot v sredino džungle, in še se mora pogosto odpovedati dragoceni cvetlici, ker ne more splezati do nje. Nekateri lovci love orhideje z lasom, toda zanka pogosto poškoduje občutljivi cvet, tako da je ves trud zaman. Včasih lovec tudi odseka kakšno vejo tropskega drevesa, da se mu posreči, odtrgati cvet.

Ni čudno, da so orhideje najdražje cvetlice na svetu. Ne samo, da jih je tako težko nabirati, ta občutljivi tropski cvet je hudo neprimeren za prevažanje v daljine kraje. Od 10.000 orhidej, namenjenih v severnejše kraje, jih pride do cilja samo nekaj sto. Te cvetlice so njeza dnu doseže balne rene. Nekoč so iz Južne Amerike poslali orhideje na Francosko. Od 27.000 cvetov sta prišla samo dva nepoškodovana. Druge so uvenele, ali se pa osule.

Ni čudno, da so orhideje drage, toda bolj čudno je, da nekateri ljudje ne vedo, kam bi z denarjem in kupujejo te dragocene cvetlice kakor kupi povprečen človek nagelije na trgu. Nekaj drugega so orhideje, ki jih privzgojimo v cvetličnjakih. Te imajo sicer pogosto zelo lepo, svojevrstno obliko, so čudovitih barv, toda s pravimi, divjimi orhidejami se ne morejo meriti. Te orhideje razmerno niso drage in so zelo lep okras modernega doma.

Upajmo, da bo kult dragocenih orhidej prejel ali slej zamrl in da ne bodo na svetu več bogati čudaki plačevali za eno samo cvetlico po 250.000 lir...

Zakon, ki je trajal eno samo minuto

Pred civilnim sodiščem v Osloju na Norveškem so se dni imeli zanimivo ločitveno pravdo. Sodnik je moral ločiti zakon, ki je formalno trajal reči in piši eno samo minuto. To nikakor ni časopisna raca za pasje dni, temveč resnično dejstvo, ki ima tole zanimivo ozadje.

Neki gospod Smrson se je bil poročil pred trinaajstimi leti in se je hotel te dni sporazumno z ženo ločiti, ker žena ni imela otrok. Ko je sodnik vzel v roko poročni list, je opazil, da je bil župnik pred trinaajstimi leti pozabil podpisati ta odločilni in dragoceni dokument. Ta zakon torej dolgih trinaajst

Le ragazze tedesche consegnano la divisa che hanno portato sei mesi durante i lavori obbligatori. Ora vanno per mezzo anno nelle fabbriche d'armi e munizioni, ove saranno addette a lavori ausiliari nell'industria bellica. — Nemška dekleta oddajajo obleko, ki so jo nosile šest mesecev pri obveznem delu kot nekakšno uniformo. Zdaj oddajajo še za pol leta v tovarne za oboroževanje, kjer bodo opravljale pomožno vojno službo v oborožitveni industriji.

let sploh ni bil veljaven, ne da bi zakonca to vedela. Ker zakon torej formalno ni bil sklenjen, ga tudi ločiti ne bi bilo treba.

Vse bi bilo dobro, če žena ne bi zahtevala alimentov; ker je mož ni hotel pustiti brez podpore, je sodnik poslal po duhovnika, ki ju je bil pred trinaajstimi leti poročil. Kmalu je prišel na sodišče in naknadno podpisal poročno listino. Ni se bilo še posušilo črnilo njegovega podpisa, ko je sodnik že ločil zakon, ki je trajal torej formalno samo eno minuto, v resnici pa dolgih trinaajst let.

Žalostna zlata poroka

V normanski vasi Coquainvilliersu bi bila morala zakonca Lesourdova te dni praznovati zlato poroko; to slavje, ki se je nanje pripravljala vsa vas, se je pa nepričakovano žalostno končalo.

Zakonca Lesourdova sta se že zelo veselila slavnostnega dne. Tisto usodno jutro je pa 76letna madame Lesourdova potožila možu, da se slabo počuti, čeprav nikoli v svojem življenju še ni bila bolna. Mož je v strahu poklical zdravnika, ki jo je preiskal in zmaljal z glavo. Kolikor mogote obzirno je povedal gospodu Lesourdu, naj se pripravi tudi na najhujše.

Ta novica je 81letnega možička tako potrla, da je omedlel. Gospa Lesour-

dova se je tako prestrašila, da je umrla, preden se je mož zavedel. Ko je zdravnik starčka zbudil iz omedlevice, se je zavedel samo še toliko, da je izvedel za smrt svoje ljubljene žene. Kmalu nato je izdihnil in odšel brez bolečin za njo v večnost, prav v trenutku, ko se je vsa srenja zbrala pred hišnimi vrati, da bi čestitala zakonskemu paru k zlati poroki.

Metulji selivci

Naravoslovci so odkrili nenavadno zanimivost v življenju lepega metulja »monarha«, ki ima po deset centimetrov široka krila. Že dolgo so namreč domnevali, da se ta metulj, prav tako kakor nekatere ptice, v določenem letnem času seli.

Nekje v Kaliforniji so več takšnih metuljev pobarvali. Kmalu nato so ugotovili, da se je več teh metuljev pojavilo ob Hudsonu, to je, na skrajnem severnoameriškem vzhodu. Tako so preleteli razdaljo 1500 kilometrov, kar je za metulje že nezasišano dolga pot.

Nравnost nad vse!

Mister H. Harold Stanley iz Muncija v severnoameriški državi Indijani je začel boj proti — neobčlenim izložbenim lutkam. Ogorečen je nad tem, da

strokovnjaki izdelujejo lutke, ki so živim modelom tako na las podobne. Zato je po njegovem velika pregreha proti pravosti, če takšne manekene postavijo v izložbo, oblečene samo v nedrček ali podobna diskretna ženska oblačila, in jih tako izpostavijo očem javnosti. Prav tako je po mnenju strogega gospoda nedopustno, da izložbeni aranžerji slačijo in oblačijo te lutke, ne da bi popreji izložbena okna zastirli z gostimi zavesami.

Ker je Mr. Stanley lastnik nekega časopisa, ima dovolj priložnosti, da v njem napade nenavne aranžerje in trgovce. Njegov edini uspeh je doslej ta, da vsako lutro naide pred vrati svoje hiše po nekaj teh »nemoralnih« lutk, in sicer takšnih, ki nimajo na sebi niti nedrčka.

Nenasitno trenje

Najbolj osovražena fizikalna nujnost je pač trenje, ki je sovražnik skoraj vseh tehničnih problemov. Vsi vemo, da kolesa, osi in ležaji postanejo vroči od trenja. Nihče pa niti ne slut, koliko škode povzroči ta pojav.

Preračunali so na primer, da samo pri berlinski podzemeljski železnici trenje povzroči toliko škode, da se izrabljuje vsako leto za okrog 210 ton jekla pri kolesih, tirih in zavorah.

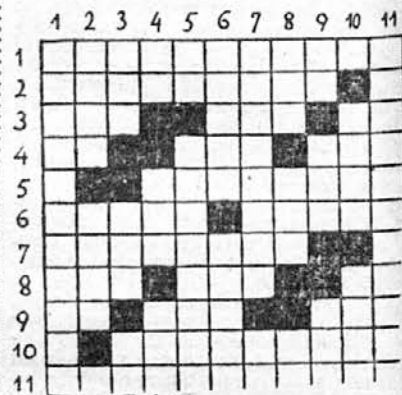
PRIGODE BOREDNEGA MIHCA

Dalje prihodnjič

UGANKE

Križanka

Vodoravno: 1. Tuj sesavec, ki žre neke žuželke. 2. Vozeča se pošta ali bolnica (množ.). 3. Ljudska beseda za dajatev, trošarino (iz latin. preko nem.); votla mera; del telesa. 4. Evropski veletok (brez samoglasnika); ploskovna mera (množ.); oblika pomožnega glagola. 5. Poleti nam gasi žejo. 6. Indijski vladar, ki je pojem za silnega bogataša; same. 7. Ta barva obleke je nekoč pomenila plemstvo. 8. Štor, klada (iz italij.); dajejo grozdje (2. skl.); vrsta (brez sredine). 9. Priredni veznik; junak Gotovčeve opere; rimski hišni bog. 10. Tujezemsko. 11. Posvetilo, izraženo z začetnimi črkami pesmi (n. pr. v Sonetnem vencu; tuja pisava).

Navpično: 1. Navadna rastlina kraj potokov in njiv, bledorumenih ostroženih cvetov, ki ji pravijo tudi zabri. 2. Sorodnik kamilice, ki ima mnogo podvrst z belimi, rdečimi ali rumenimi koškastimi cvetovi v češuljah; sirsko pristanišče, ki so ga nekoč med drugim tudi križarji zavzeli. 3. Začetek abecede; moški kras; tolmun. 4. Tretjina ognjenika; začimba; števnik. 5. Dva enaka soglasnika; vztrajen morski ptič z južne poloble. 6. Ladije so jih nekoč vedro imele; naš pianist. 7. Pripetljaj, večkrat neprijetne narave (tujka); osebnik zaimek. 8. 15., 3. in 13. črka abecede; vzvišena lirski pesem; ostanek. 9. Raco okusbe obeh samoglasnikov. 10. Pogojni veznik; poslanca; naš pisatelj (1881.—1939. Sigmovo masčevanje). 11. Razumen; zročati. 11. Abnški vednozeleni grmič sleč ali gričevnik s tujo besedo.

ŠTEVILNIK

1—2—3 1—2 4—5—6—7—8—9—
10—6 11—12 13—12—14, 11—
15—4—9 15—9, 16—6 1—2—8
1—9 17—1—6.

Ključ: a) 11—6—13—2—14—12—5—6 = suknič; b) 16—12—11—12—16—6—5—2—8—3—9 = posebno poleti koristna higienska naprava; c) 15—12—17—1—2—1—6 = plačilo za prevoz; d) 12—7—4—9—10 = obod.

Če gornje številke nadomestiš z ustrezajočimi črkami, boš čital Clav diusov izrek, ki se posebno moških tiče.

OBRTNICA

Pet sestrice pomenov troje véže:
1 2 3 4 5
Snežni vrh se dviga na Balkanu,
1 2 5 3 4
S smrtjo le fakirju več ne streže,
5 4 3 2 1
Rubensu način je, Zurbaranu,
1 2 3 5 4
Ta posoda kmetu prav zaleže.

ČAROBNA ZLOGOVNICA

	1	2	3
1			
2			
3			

1. svinjski dar.
2. letonsko mesto.
3. špansko gorovje ali ameriška zvezna država.

Rešitev ugank iz prejšnje številke

Križanka: Vodoravno po vrsti: 1. Josip Jurčič, 2. uporabljen, 3. reč, 4. Ra, sp, 4. kralj, pol, 5. la, m, kralj, 6. o, sipa, a, ve, 7. sešestenje, 8. t, a, e, Jena, 9. e, d, 10. Danica, 11. rakita, k, k, d, 11. re, iva, oca.

Stopnice: n. ar, frn, Fran, Franc, Franco, Francoz.

Čarobni lik: 1. kam, 2. kemik, 3. ramazan, 4. mizar, 5. kar.

Obrotnica: kalij, enajst, teslo; nežica, prava, Fala, nabor, oktava, trava, Narva, and Anton Funke.

Posetnica: Kostanjevica.

„OKUSNI“ ZAKONSKI MOŽ

Recept stare tetke za mlade ženske

Ko se je neka moja prijateljica poročila, ji je njena stara tetka, dovtipna sivolasa gospa, poslala ljubko poročno darilo, zraven pa recept, kako naj si sama pripravi „okusnega“ in „užitnega“ zakonskega moža. Evo ga:

»Ljuba nečakinja!

Mnoge može, ki pridejo v zakon s kar najboljšimi načrti, žene s slabim kuhanjem pokvarijo. Nekatere žene svoje može preveč kuhajo, druge jih prepogosto zalivajo z mrzlo vodo, spet tretje jih kar venomer vlagajo v kis, večina od njih pa pečico, v kateri bi jih rade zlatorumeno zapekle, prehudo zakurijo.

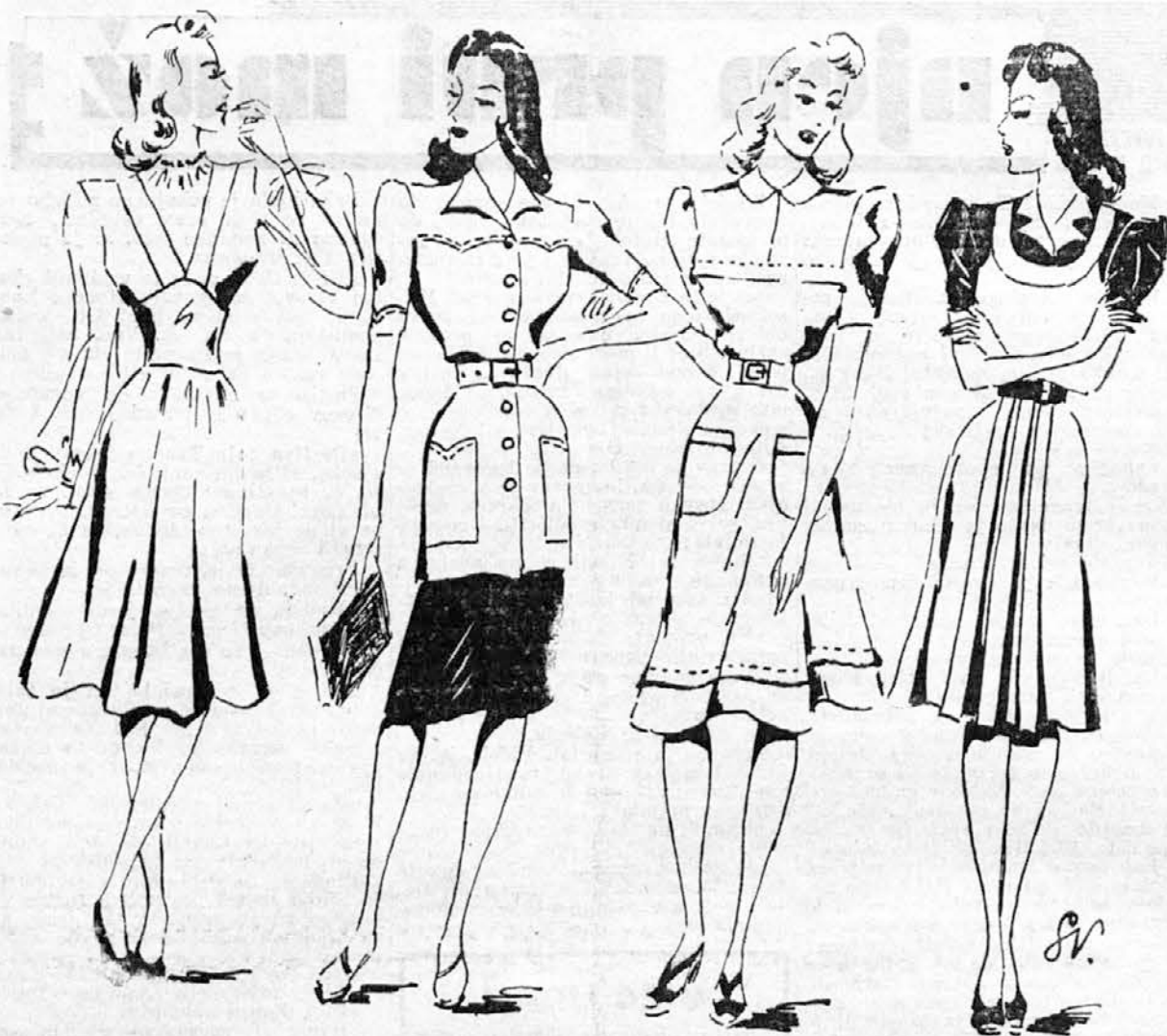
Nič čudnega torej, da postane mož, ki bi ga spretna žena rada pripravila okusnega in izvrstnega, pogosto žilav in neužit.

Ce želiš res dobrega zakonskega moža, ga moraš prav previdno izbrati. Posebno važno je, da ga izbereš sama osebno. Roba s trga ni priporočljiva. Ne daj se prevariti in preslepiti bleščeči zunanosti; tisti moški, ki ne bodejo v oči, so najboljši. Važno je tudi, da je platno, ki ga vanj zaviješ, lepo belo, čisto, mehko, brez lukenj, opremljeno s potrebnimi gumbi in trakci. Modra žena nikoli ne bo hotela moža po silo dolgo držati v loncu. Ostal bo v njem že sam tako dolgo, dokler mu bo tam prišlo. Ne prestraši se, če kdaj zavre, potegni ga z ognja, pa se bo sam umiril.

Zelo pomisljivo učinkuje sladkor v obliki poljubov. Nikoli pa ne uporabljaj kisa in popra, narobe so za mlajše začimbe kar priporočljive. Naj ti ne pride na misel, da bi s kakšnim ostrim nožem poskušala, ali je dovolj nežni! Mešaj ga skrbno s srčkasto žličko in ga kdaj pa kdaj pusti samega in odprtega na svežem zraku, da ne bo postal usnjat in neokusen.

Ce se boš ravnala po tem receptu, ti bo zakonski mož prav dobro teknil.

Tvoja teta Meta.

(Ti štirje modeli so risani izrečno za »Družinski tednik« in niso bili še objavljeni.)

Štirje praktični modeli poletnih oblek. Prvi model kaže modro obleko z naramnicami in bluzo iz peščenorumenega etamina z dolgimi rokavi. Sešijete jo lahko sami, tako da kakšni stari obleki odrežete životek. Drugi model kaže dolgo tričetrtinsko jopico iz domačega platna. Na njej so našiti veliki žepi, poživlja jo pa širok pas. Jopica vam bo prav prišla za poletne večere. Iz vzorčaste svile si lahko sešijete obleko, kakršno vidite na našem tretjem modelu. Poživlja jo rob na životku in na robu krila ter veliki žepi. Naš zadnji model vam pa kaže obleko iz peščenorumenega šantunga. Bluza, pas in ovrtnik so vinskordeče barve.

NAŠ NAGRADNI NATECAJ

Kotiček za praktične gospodinje

Za vsak prispevek, objavljen v tej rubriki, plačamo 10 lir

Gobov guljaž

1/2 kile listič ali mavrohov ploščato zreži in jih duši na 5 dekah masti, na kateri si je prejel zarumenila i čebulo. Gobe osoli, dodaj sesekljane kumine in sladke paprike. Vse skupaj polij z 1/4 litra mleka, v katerem žvrkljaš 3 deke moke. Pusti, da se vse dobro prekuha. Preden postaviš gobov guljaž na mizo, ga potresi s sesekljanim zelenim peteršiljem.

K. B., Ljubljana.

Pečen krompir

Vzemi pet do deset srednjevelikih krompirjev in jih dobro operi. Vsakega razpolovi in na ploški strani osoli. Neolupljene kose položaj s ploščato stranjo navzdol, drugega poleg drugega v pekačo, ki si jo namazala z maslom ali mastjo. Pekačo postavi v pečico in peci približno 1 uro. Tako pripravljen krompir je zelo okusen in ga daj s solato družinici za večerjo.

M. V., Ljubljana.

Kako zvečamo količino olja?

V času solate nam količina olja, ki jo dobimo za ves mesec, nikakor ne more zadostovati. Zato si pomagamo na razne načine, da dobimo iz majhne količine olja večjo in tako »privozmoc«. Kakor pravijo gospodinje, do konca meseca.

Iz 5 dek gorčice, 2 rumenjakov in 1/4 litra olja naredi majonezo. Nato posebej zavri 1/2 litra kisa in posebej 1/4 litra vode. Ko se shladi, zmešaj vse skupaj in zlij v steklenico. Tako pripravljena zabela je okusna in tudi izdatna.

M. N., Ljubljana.

Za vsak prispevek, objavljen v »Kotičku za praktične gospodinje«, plačamo 10 lir. Znesek lahko dvignete takoj po objavi v naši upravi. Po pošti pošiljamo šele takrat, ko se nabere več takšnih nakazil. — Prispevke naslovi na Uredništvo »Družinskega tednika«. Kotiček za praktične gospodinje, Ljubljana, Poštni predal 845.

ALI ZNATE SPATI?

Nekaj nasvetov za tiste, ki se pritožujejo nad slabim snom

Od štiri in dvajsetih ur navadno osem ur prespimo. Nekatere ljudi potrebujejo več spanja, drugi manj, toda duševni delavci radi spe še več kakor osem ur, vedoč, da to ni izgubljen čas. Spanje je svojevrstna umetnina; mnogo je ljudi, ki ne znajo živeti, in prav toliko menda takšnih, ki ne znajo spati in se pritožujejo nad nespečnostjo.

Ce hočete dobro in trdno spati, se morate čez dan utruditi, pa ne samo duševno, temveč tudi telesno. Ljudje, ki ves dan težko telesno delajo in nimajo preveč občutljivosti, in zapletenega duševnega doživljanja, po navadi najbolje spijo. Marsikateri mi je na vprašanje, zakaj slabo spi, odgovorila:

Preprosta poletna obleka za mlada dekleta, sešita iz pralnega kockastega blaga. Obleka je v pasu nabrana, pas je pa iz istega blaga in ga vezemo v pentljo. Obleko poživlja ljubki gumbi in deški ovrtnik.

»Skrbi imam.« Ljudem, ki imajo skrbi, tistim, ki jih muči huda žalost, je težko svetovati, kaj naj store, da bodo spali.

Ce bi se meni kaj podobnega zgodilo, bi takole ukrenila: čez dan bi se zamotila s kakršnimi koli delom, ki bi me vso zajelo in zahtevalo od mene vso pozornost in vso ročno spretnost. Zvečer si ne bi preobložila želodca — večerjala bi zelenjavo ali sadje — nato bi pa (samo izjemno za tiste dni!) vzela usnavalo in skušala zaspati. Ce bi se mi vsiljevale težke misli, jih ne bi skušala odpoditi — to je vendar nemogoče! — temveč bi se jim predala in se skušala šele težnje dokopati do zaupanja v boljši čas, v prizanesljivost usode. Vse, kar je hudo, se ne konča vselej hudo in se pogosto obrne v dobro ali pa vsaj na boljše. Ko boste prišli do tega spoznanja, boste pod vplivom telesne utrujenosti, zaradi delovanja usnavala in ob udanosti v usodo, ki je ne morete izpremeniti, počasi in neopazno zdrknili v spanje.

So ljudje, ki nimajo posebnih skrbi in vseeno slabo spe. Zakaj? V sobi, kjer so pred pol ure ljudje kadili in pili alkoholne pijače, pa je za spanje nismo prezačili, temveč kauč samo pregnili v posteljo — v takšni sobi še tako zdrav človek ne more dobro spati. Soba je torej treba vselej zvečer prepračiti, čeprav samo za nekaj minut. Zdaj poloti to sicer ni važno, ker so okna tako vso noč odprta, zato je pa toliko važnejše pozimi in jeseni, ko se zbirajo ljudje po sobah in ko imamo skoraj vsi okna ponoči zaprta.

Prav tako pozimi človek slabo spi, če pusti grelec centralne kurjave čez noč odprt. Zrak postane presuh in prevroč, dihanje je težje, spanec je nemiren in rahel.

V bolniških sobah še čez dan ne smejo stati cvetlice, ki imajo zelo močan duh. V sobi, kjer je polno dišečih cvetlic, šmarnic, španskega bezga, vrtnice ali hincint, tudi zdrav človek ne more trdno in mirno spati.

Kadar ima človek nahod, slabo spi. Da si olajšamo spanec in omilimo kašelj, si podložimo pod glavo še eno

Izkoristite sončne dni

Poletno čiščenje

Prah in nesnaga so škodljivi vsakega stanovanja

Lepi sončni dnevi so kakor nalašč stvarni za gospodinjstvo. V poletnih mesecih jih je dosti, zato jih moramo čim bolj izkoristiti. Kako prijetno je, če se perilo v enem dnevu, včasih celo v nekaj urah popolnoma posuši! Brez skrbi lahko nosimo zračiti posteljino in obleko in ni se nam treba bati, da nas bo presenetil dež.

Ali ste ta mesec, draga gospodinja, že opravili poletno čiščenje? Ali ste se spomnili na zimske obleke in na volnene stvari, ki ste jih spomladaj spravili? Morda se vam je kljub vsej pazljivosti le zaredil kakšen molj in opravila zdaj svoje uničujoče delo. Preglejte te stvari in ugotovite, kako je z njimi. Ko jih boste pa že razvlekli, jih še enkrat potresite s sredstvom proti moljem; tako jih boste brez skrbi lahko spet zaprle in pustile do jeseni v miru.

Kadar je pri vas na dnevnem redu veliko čiščenje, je zelo dobro, če prestavite tudi vso poletno obleko. Pralne obleke po možnosti operite in jih nikar ne pustite, da bi jih razjedala pot in prah.

Ko nosite posteljino na zrak in sonce, jo pokrijte s kakšno stvarjo, da jo obvarujete pred jarkimi sončnimi žarki in preprečite, da barva ne oble-

di. Še prav posebno pazljivi pa morate biti pri zračenju pernatih blazin in odej. Le-te denite v senco in ne na soncu! Vprašali se boste, zakaj? Sai so tudi naše mame in babice nosile blazine na sonce. Res je, a kakšen dobiček so imele od tega? Sonce je perje presušilo, postalo je krhko in se je v blazini drobilo. Zato so morale tolikokrat kupovati novo perje, kar je pa seveda v zvezi s stroški. Zato je boljše, če blazino denemo v senco, kjer se samo dobro preprači.

Priporočljivo je, da prostor, ki ga prečistimo in postavimo vse na svoje mesto, hitro zapremo, in sicer ne samo z oknom, ampak tudi z zastorom, rebrati ali vetrnicami. V sobi bo prijetno hladno, zrak bo čist in svež, čeprav bo zunaj pripekala še takšna vročina. Okna zapirajte tudi ob drugih dnevih in ne samo takrat, kadar imate na sporedu veliko čiščenje. Še prav posebno bi morali zapirati okna v stanovanjih ob cestah, kjer se kar kadri od prahu. Najboljše je, če prepračite stanovanje jutraj, ko še ni tolikšnega prahu, in pa zvečer, ko sonce zahaja. Takrat naredite po sobah prepih in v vse prostore bo prišel svež in hladen zrak.

Včasih se po nekaterih hišah spravljajo preproge, ki niso bile nujno potrebne. Mislim, da ta navada ni slaba. Preproge obvarujete prahu, steganja in čiščenja in jih ne kvarite. Ce se niste tega storile, je še čas, saj preproge lahko še dva meseca počivajo. Seveda pa morate preproge spraviti očistene in potresene s kakšnim dobrim sredstvom proti moljem. Med preproge denite pole časopisnega papirja. Jeseni pa, ko boste spet položili po tleh lepe in čiste preproge, boste opazili, kakšna vesela izprememba bo nastala v vašem stanovanju.

Po sobah naj vam tudi poleti ne manjka cvetlice. Ce ulegnete, jih naberte sami, saj so prav toliko vredne, kakor če jih za drag denar kupite v cvetličarni.

Ko pospravljate po stanovanju in čimate balkon, ne pozabite nanj. Nikar naj vam ne služi za odlaganje nepotrebnih reči. Očistite ga, olupšajte ga po svojih močeh in si na njem naredite prijeten kotiček, kjer boste lahko po trudoplnem delu prebili urico miru in počitka.

Kadar si pa napravite nalogo velikega čiščenja, si spet pokličite v spomin naše nasvete, ki vam pravijo, da morate delati smotno in ne vsega naenkrat. Naredite si načrt in čiščite prostor za prostorom. Tako bo kljub pospravljanju vladal v vaši hiši nekakšen red in ne boste glave izgubili, če nenadno potrkna na vaša vrata ne pričakovani gost. Ce ne zmorete vsega dela v enem dnevu, si ga razdelite na dva ali pa tudi na tri dni. Boljše je, če delate dalj časa in vse res lepo in temeljito uredite, kakor če hitite in samo polovičarsko izgotovite vse v enem dnevu.

Porabni nasveti

Ce hočete biti vročini kos, ne mislite nanjo in ne govorite o njej!

Kadar vam je zelo vroče, se najhitreje in brez škode za zdravje ohladite, če pomočite obe roki do komolca v mrzlo vodo.

Masten madež najlaže odpravite iz blaga, če ga zlikate čez pivnik. Vedeli pa velja, da mora biti pivnik bel in brez madežev od črnih.

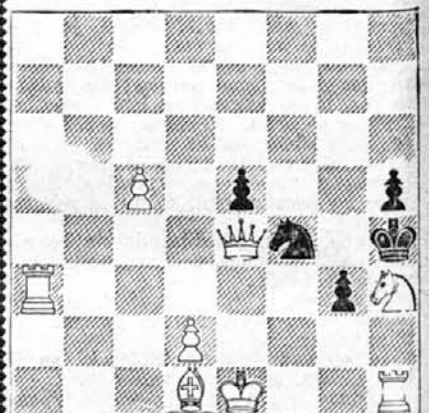
ŠAH

Urejuje A. Premfalk

Problem št. 181.

Sestavil B. Nimcovič

(W. Sch., Ztg. 1937.)

Mat v 2 potezah

Domiselnost velja!

Odločilna partija v Solnogradu

Poročali smo že, da je o prvem mestu na solnogradskem turnirju odločila šele zadnja partija med Aljehinom in Keresom. Evo te razburljive partije, medtem ko smo njuno partijo iz prvega srečanja že predzadnji prinesli. Prvo je izgubil Keres zaradi netočne obrambe, to pot pa je bil žrtve položaja, ko je moral nujno igrati na zmago, če je hotel prehiteti svetovnega prvaka. Etika boja je to zahtevala, a to pot je bil bolj slabe sreče!

KRALJEV GAMBIT

P. Keres—dr. A. Aljehin

Solnograd, zadnje kolo 18. VI. 1942.

1. e4, e5. 2. f4 [Keres sega po romantičnemu orožju, ki je nekako povzročalo toliko divjih bojov] e4 f4 [Falkbeerjev protigambit z d5 je precej nevaren, Le5 pa še bolj]. 3. Sf3, Sf6 [Redko, a moderno; za glavno obrambo velja d5, g5 pa ni več priljubljen]. 4. e5, Sh5. 5. De2 [Dobra novost, ki najprej preprečuje d6 ali d5; drugače so igrali 5. d4, g5 ali 5. Le2, d6]. 6. d4, o—o [d6? ali d5?]. 7. ed6 z 8. Db5+ in konj h5 zgine s povrsjal. 7. g4? [ostro, pa dvorezno; beli je imel dve poti nadaljnega razvoja: boudi takoj pripraviti dolgo rokado s Sc3 in Ld2, ali pa po Df2 in Le2 kratko rokirati].

fg3. 8. Sc3 [Na 8. hg3 se je Aljehin namenil takole braniti: Sxg3. 9. Dh2, Sxh1. 10. Ld3. f5! 11. ef6. g6. 12. Sg5. h5. 13. Lxg6. Lxg6. 14. Dxh5. De7+! s polomom] d5. 9. Ld2 [na 9. Le3 bi udaril kmet z f5—f4]. Sc6. 10. o—o. 11. Lg4. 11. Le3 [11. Le1 žal ne gre zaradi Sf4 in g2]. f6. 12. h3. Le6. 13. Sg5 [To razodeva, da se beli napad ne razvija posebno srečno]. fg5. 14. Dxh5. g6 [Boljše je bilo De8. 15. De2. h5]. 15. De2, g4? [To da belemu spet živeti, ker se linija h odpre; h5 je bilo na mestu].

16. hg4. Lg5. 17. Kbl (grozilo je Tf2), Lxg3. 18. Dxe3. Lxg4. 19. Dh6. Tf7. 20. Lg2! [20. Se4 ovzre kmet z g2]. Se7 [Lxd1?]. 21. Lxd5 odloči. 21. Tf1, Tg7 [Beli pritiska; slabo bi bilo Txf1?]. 22. Lxf1. Lh5. 23. Txb5! gh5. 24. De6+. Kf8. 25. Df6+ Kg8. (Ker? 26. e6!) 26. Lh3 in zdaj Sf5 komaj še reši hitrega poraza]. 22. Df4 [na 22. Tf6 se brani črni s Kh8 in Sg8]. Le6. 23. Se2? [Tako je kazalo vzeti kmeta g3, ki ga v nadaljnjem samo moti; dalo bi se še uspešno boriti]. Sf5. 24. Lh3. Dd7! 25. Tf1. Txf8. 26. Dd2. Sxd4! [Osvoji važnega osrednjega kmeta in dejansko že zapečati belemu usodo; to je zla posledica gornje zamude, ko je nujna ponovna borba za kmeta g uprposabila močno središče in veliko upanje belega].

27. Dxd4. Lxh3. 28. Txb3. Lf5. 29. Dxa7. b6. 30. Da3. e5. 31. Dh3. Le4. 32. Td1. Df5. 33. Sc3. e4. 34. Da4. Dxe5. 35. Te3 [obup; rešitve pa tako ni nikjer]. Tggl. Te7. 36. Tge1. Tfe4. Df5, ali Sxe4. Dxe4 itd. ima črna dva vezana kmeta več in beli kraj tudi ni prav varen; Aljehinu bi ne povzročilo nobenih tehničnih težav več]. Lxe2+. 36. Dxe2. Dxe3. 37. Sxd5. De5. 38. De3. h5. 39. a3. Tf5. 40. Sf6+. Txf6 [Najenostavnejše, saj izsilil menjavo dam in hitro preide s prostim kmetom; zato je konec povsem razumljivo]. 41. Dxf6. Df5+. 42. Dxf5. g5. 43. Ke2. Kh7. 44. Ke3. Tg4. 45. Td7+. Kg6. 46. Td6+. Kg5. 47. Txb6. h4. 48. Tb8. h3. 49. Tg8+. Kf4. 50. Th8. Kg3. 51. Th5. h2. Tu je Keres partijo predal; dati mora trdnjavo za kmeta, nakar drugi črni prostak napreduje v novo damo.

Rešitev problema št. 179.

1. Dc4! grozi. 2. De4+, Kf1. 3. Dh1 mat. 1. ...Kf1. 2. De3+, Kf2. 3. Dg3 mat. 1. ...f5. 2. De2+! Sxe2. 3. Sd3 mat.

Rešitev problema št. 180.

1. Dh1. Lh3. 2. Dd1. Sf5. 3. Da8 mat. 1. ...Sxf7. 2. Dxb7+. Kf8. 3. Dxf7 mat. Potovanje je bilo uspešno. Polje f5 je križišče delovanja lovca in skakača.